Een bedrieglijke bijbal

Een bedrieglijke bijbal

en 22 andere klinische lessen uit Huisarts & Wetenschap

Onder redactie van

G.A. van Essen

Bohn Stafleu van Loghum
Houten 2007

© Bohn Stafleu van Loghum, 2007

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of opnamen, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j^o het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Samensteller(s) en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een betrouwbare uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor drukfouten en andere onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

ISBN 978 90 313 51565

NUR 870

Ontwerp omslag: Fredrik Helfrich, Deventer

Ontwerp binnenwerk: TEFF Typography

Automatische opmaak: Pre Press, Zeist

Bohn Stafleu van Loghum

Het Spoor 2

Postbus 246

3990 GA Houten

www.bsl.nl

Inhoud

Voorwoord	VII
Over de redactie	IX
Mijn man kan niets meer onthouden...	1
Inleiding	1
Transient global amnesia	3
Diagnostiek	4
Behandeling	4
Beschouwing	5
Conclusie	5
Literatuur	5
Tussen allergieangst en corticosteroïdvrees	7
Inleiding	7
Methodologie	8
De rol van allergie bij constitutioneel eczeem	8
De effecten en bijwerkingen van corticosteroïden	9
Bespreking	10
Literatuur	11
Eigen foto's: een wegwerpcamera bij chronische lage rugpijn	13
Inleiding	13
Chronische lage rugpijn	14
Een wegwerpcamera: de patiënt op de foto	15
Eigen foto's in de zorg	15
Conclusie	16
Literatuur	16
'Dokter, ik heb het niet zo op pillen'	17
Inleiding	17

Methodologie	18
Het effect van topische NSAID's op pijnvermindering	19
Effect op de begeleidende symptomen	20
De bijwerkingen van topische NSAID's	20
Bespreking	22
Literatuur	23
Een leerling met een zweertje in de mond	25
Inleiding	25
Een eeuw later	28
Beschouwing	30
Literatuur	31
Once in a life time: de ziekte van Cushing	33
Betty	34
Na de opname	39
Conclusies	39
Literatuur	40
Valkuilen bij overleg over euthanasie	43
Inleiding	43
Beschouwing	50
Literatuur	52
Een pessarium, alleen voor overdag	55
Inleiding	55
Bespreking	57
Indicaties voor pessariumgebruik overdag	58
Voorwaarden voor gebruik	58
Metten en passen	59
Literatuur	60
Een angstig meisje met stemmen in haar hoofd	63
Bespreking	68
Literatuur	71
Is elke excessief huilende zuigeling een huilbaby?	73
Inleiding	73
Bespreking I	75
Bespreking II	77
Bespreking III	80
Epiloog	80
Literatuur	80

Tuberculose in de huisartspraktijk	83
Inleiding	83
Besmetting	87
Onderzoek bij asielzoekers	88
Klachten	88
Diagnostiek	89
Behandeling	90
Conclusie	90
Literatuur	91
 Wie zijn neus schendt...	 93
Inleiding	93
Het varicellazostervirus: komen en gaan	95
Oogafwijkingen door het varicellazostervirus	95
Wanneer is het oog aangedaan?	96
Wat te doen?	96
Altijd een wakend oog	97
Conclusie	97
Literatuur	97
 Vitamine-D-deficiëntie, niet alleen bij migranten-vrouwen	 99
Vormen en bronnen van vitamine D	100
Vitamine-D-deficiëntie	101
Migrantenvrouwen	101
Prevalentie	101
Diagnostiek	102
Therapie	102
Preventie	103
Conclusie	103
Literatuur	103
 De nazaat van een kleurrijke horzel	 105
Inleiding	105
Bespreking	106
Conclusie	108
Literatuur	109
 Een bedrieglijke bijbal	 111
Inleiding	111
Beschouwing	112
Conclusie	114
Literatuur	114

Fibromyalgie, een gevoelig puntje	115
Inleiding	115
Classificatie en prevalentie	116
Pathofysiologie	117
Diagnostiek en differentiële diagnose	118
Behandeling	120
Prognose	121
Conclusie	121
Literatuur	122
Libidoverlies bij gebruik van de pil	125
Inleiding	125
Bijwerkingen van de pil	126
Effecten van de pilhormonen op libido	129
Libido en welbevinden	130
Conclusie	130
Literatuur	131
Perniones	133
Inleiding	133
Het klinische beeld van perniones	135
De behandeling van perniones	137
Literatuur	138
Een onschuldige atheroomcyste	139
Inleiding	139
Beschouwing	140
Conclusie	142
Literatuur	143
De ziekte van Weil, een rariteit maar toch relevant	145
Inleiding	145
Bespreking	148
Epidemiologie in Nederland	148
Serotypen en risicogroepen	149
Klinisch beeld	150
Conclusie	151
Literatuur	151
Bovenbuikklachten in de loop van de zwangerschap: HELLP voor de huisarts	153
Inleiding	153
Bespreking	155
Conclusie	158
Literatuur	158

De saturatiemeter in de huisartsenpraktijk	159
Inleiding	159
Beschouwing	162
Literatuur	164
 De vele gezichten van het colorectaal carcinoom	 167
Inleiding	167
Wat voegt een anamnese toe?	170
Wat voegt het lichamelijk onderzoek toe?	171
Wat voegt laboratoriumonderzoek toe?	172
Conclusie	172
Literatuur	173
 Over de auteurs	 175
 Register	 179

Voorwoord

Het leeuwendeel van de kennis die op het spreekuur of aan het ziekbed wordt gebruikt berust noodzakelijkerwijs op observationeel onderzoek.* In de hiërarchie van wetenschappelijk onderzoek staat de gerandomiseerde gecontroleerde trial (RCT) meestal bovenaan. RCT's kunnen kleine therapeutische effecten kwantificeren. Innovatie begint echter meestal met een casuïstische mededeling.

Vrijwel alle klinische lessen in deze bundel zijn zulke casuïstische mededelingen. Vaak over aandoeningen met een lage prevalentie, waarover nooit een NHG-Standaard zal verschijnen. Soms over een diagnostisch instrument, een aparte therapie of nauwelijks gebruikte farmacotherapie die in individuele gevallen heel goed werkzaam bleek.

De klinische lessen in deze selectie uit de afgelopen tien jaargangen *Huisarts & Wetenschap* hebben steeds een huisarts (in opleiding) als eerste auteur. Niet verwonderlijk, want de huisarts wordt vaak als eerste geconfronteerd met een bijzonder geval. En die huisarts kan ook het best de lessen trekken die leerzaam zijn voor zijn collega's. Elk hoofdstuk uit deze bundel is een feest om te lezen.

De traditie van de klinische les bestaat nog niet zo lang in *Huisarts & Wetenschap*. In 1998 besloot het bestuur van het Nederlands Huisartsen Genootschap op voorstel van de redactie van *H&W* om een jaarlijkse Casuïstiekprijs in te stellen voor de beste klinische les in die jaargang. De redactie ontwierp een cursus 'Schrijven van klinische lessen' en veel deelnemers aan die cursus hebben een bijdrage geleverd. Niet elk jaar kon de NHG-Casuïstiekprijs worden uitgereikt, maar alle prijswinnaars tot 2007 zijn opgenomen in deze bundel.

In de boekenreeks *Huisarts & Wetenschap* verschenen eerder de bundels *Palliatieve zorg* en *Kwalitatief onderzoek*. Deze bundel klinische lessen vormt de feestelijke afronding van de vijftigste jaargang van *H&W*.

Ted van Essen,
interim-hoofdredacteur *Huisarts & Wetenschap*

* Vandenbroucke JP. Niveaus van bewijskracht schieten tekort. *Ned Tijdschr Geneesk* 2006;150:2485.

Over de redactie

Ted van Essen is werkzaam als huisarts in Amersfoort en daarnaast verbonden als wetenschappelijk onderzoeker aan het Julius Centrum voor Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns geneeskunde in Utrecht. Hij was voorzitter van het Nederlands Huisartsen Genootschap van 2000 tot 2004 en hoofdredacteur ad interim van *Huisarts en Wetenschap* van november 2006 tot 1 januari 2008.